HADNAGY MELINDA*

ZENEELMÉLET KISISKOLÁSOKNAK. ÚJ UTAK AZ ERDÉLYI MŰVÉSZETI SZAKOKTATÁSBAN

Kulcsszavak: *zenei készségfejlesztés; zeneelmélet-tanterv; eszközök; módszerek*

A 21. században az oktatás reformkorát éljük. Az utóbbi egy évben [2020-ban] pedig rohamos átalakulást tapasztalhattunk ezen a területen. Feltevődik a kérdés, hogy az oktatás egyik speciális formája, a művészeti szakoktatás követi-e ezt a trendet?

Az alábbiakban a művészeti szakoktatás egyik területe, a zene tanítása kerül górcső alá, vizsgálat tárgyaként alkalmazva a zeneelmélet tantárgyat a romániai magyar tannyelvű művészeti oktatás elemi ciklusban történő fejlesztése tekintetében.

A zeneiskolák elemi osztályaiban képesség- és készségfejlesztés történik a ritmus, dallam, harmónia, hangszín és hangerő területén. A zeneelméleti tanórákon folyó tevékenységek hozzájárulnak olyan zenei képességek fejlesztéséhez, mint például a ritmus, dallam észlelésének képessége, a hangmagasság-megkülönböztetés képessége, a tonális érzék, harmóniai észlelés, a többszólamúság észlelésének képessége, a hangszín- és hangerőészlelés képessége, éneklési képesség, a zenei írás-olvasás, a zenei fogalmak használata, a zeneértés, zenei kifejezőképesség. A tanórákon történő szolfézstanulmányok során a tanulók komplex képességei fejlődnek, ami egy bonyolult hallási, gondolati, érzelmi és technikai feladat.¹

A zeneelméleti oktatása alapját, mint minden más tantárgy esetében Romániában, az éppen érvényben lévő kerettanterv, tanterv képezi. Az 1. ábrán található Kerettantervet áttekintve megfigyelhető, hogy a zeneelmélet-szolfézs tantárgy csak az első osztálytól jelenik meg. A székelyudvarhelyi Dr. Palló Imre Művészeti Líceumban egy hároméves próbaidőszak alatt játékos formában már az előkészítő osztályban is megjelent a zeneelmélet tantárgy. Ez a típusú fejlesztés az egyik zene-mozgás órán valósult meg olyan tevékenységek keretén belül, mint a játékos ritmusfejlesztés, dalanyagbővítés. Erre azért volt szükség, mivel a művészeti iskolákban alkalmazott képességpróbák során gyakran tapasztalható volt, hogy a gyerekek nagyon kevés mondókát, gyerekdalt ismernek. A hangszer tanító zenepedagógusok visszajelzései

* HADNAGY Melinda (1978), MSc, zenepedagógus, Dr. Palló Imre Művészeti Szaklíceum, Székelyudvarhely, hadnagymelinda@yahoo.com.

1 OSVAY Károlyné: *Az ének-zene tanítás módszertana*. Bessenyei György Könyvkiadó, Nyíregyháza, 1999.

Arii	Discipline	Clasa				
		P	I	II	III	IV
Limba și comunicare	Limba și literatura română ¹	5	7	6	5	5
	Limba modernă	1	1	1	2	2
Matematică și științe ale naturii	Matematică ²	3	3	4	4	4
	Științe ale naturii	1	1	1	1	1
Om și societate	Istorie	-	-	-	-	1
	Geografie	-	-	-	-	1
	Educație civică	-	-	-	1	1
	Religie	1	1	1	1	1
Educație fizică, sport și sănătate	Educație fizică	2	2	2	2	2
	Joc și mișcare	-	-	-	1	1
Arte	Muzică și mișcare	2	2	2	1	1
	Educație muzicală specializată*	-	4	4	4	4
	Arte vizuale și abilități practice	2	2	2	2	1
Tehnologii						
Consiliere și orientare	Dezvoltare personală	2	1	1	-	-
Număr total de ore trunchi comun		19	24	24	24	25
Curriculum la decizia școlii/CDS (discipline opționale) ³		0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Număr minim de ore pe săptămână		19	24	24	24	25
Număr maxim de ore pe săptămână		20	25	25	25	26

1. ábra. A zeneiskolák elemi ciklusa számára megjelentetett Kerettanterv.

Forrás: <https://lege5.ro/gratuit/gm2dqobsgy/planul-cadru-de-invatamant-pentru-invatamantul-primar-cu-program-integrat-si-suplimentar-de-arta-muzica-ordin-3371-2013?dp=gy2dcnzwhetyi>.
(Utolsó megtekintés: 2021. 01. 17.)

2. ábra. A zeneiskolák elemi ciklusa számára megjelentetett romániai tanterv, címlap, 1981.

Forrás: Ministerul Educației și Învățământului: Programele școlare al disciplinelor de specialitate pentru clasele sau grupele cu program suplimentar de muzică. Aprobate cu numărul 36851/1981, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981).

alapján elmondható, hogy ez a lépés nagy segítséget jelentett a tanároknak, mivel a tanulók már szilárd zenei alappal rendelkeztek az első osztály kezdetekor, megkönnyítve a hangszeres játék elsajátítását.

A 2. ábrán látható tantervre áttérve megfigyelhető, hogy az elemi ciklus számára Romániában legutóbb 1981-ben jelent meg egy hagyományos, tartalomalapú tanterv, amely a tanulási tartalmakat, témaköröket, tanári tevékenységet, eszközöket tartal-

mazza.² Első lépésként tehát egy új tanterv megírásának okvetlen szükségességét kellene szem előtt tartani, ami segítené az elemi ciklusban tanító pedagógusokat a fejlődéshez szükséges szilárd zeneelméleti alap lerakásában, valamint biztosítaná a folytonosságot a gimnáziumi ciklus számára 2017-ben megjelent tantervvel, ami a 3393-as számú miniszteri rendelet 2. mellékletében található.

Ez a folytonosság jelenleg nem érvényesül, példaként kiemelhető a Hangsorok témakör: amíg a régi tanterv negyedik osztály végére a 4#-4b-s hangsorok elsajátítását írja elő, addig az új, gimnázium számára kiadott tanterv V. osztály végére csak a 2#-2b-s hangsorokig jut el. A tanulási tartalmak, témakörök átszervezésével meg lehetne oldani a jelenleg fennálló hatalmas tananyag mennyiségének problémáját is, mivel a régi tantervben meghatározott anyagmennyiség elsajátítására, elmélyítésére nem elegendő a jelenlegi Kerettantervben, valamint a tanévszerkezetben meghatározott óraszám. Ahhoz, hogy a tantervet hatékonyan életbe lehessen léptetni, fontos, hogy minőségi tankönyvek, munkatankönyvek álljanak a tanárok rendelkezésére. Az alábbiakban a pedagógusok rendelkezésére álló kiadványok kerülnek bemutatásra.

3. ábra. Román nyelvű zeneelmélet-szolfézs tankönyvek
a zeneiskolák elemi ciklusa számára

Az elemi ciklus számára kiadott zeneelmélet-szolfézs tankönyveket megvizsgálva tapasztalható, hogy Romániában szűkös keret áll a pedagógusok rendelkezésére. Egyetlen lehetőség van mindenik osztály számára, ez a 3. ábrán látható, minisztérium által jóváhagyott, román nyelvű tankönyvcsalád. Ezekből a tankönyvekből egy magyar tannyelvű iskolában csak a kottapéldákat lehet felhasználni, a román nyelvű tan-

2 Ministerul Educației și Învățământului: *Programele școlare al disciplinelor de specialitate pentru clasele sau grupele cu program suplimentar de muzică*, aprobat cu numărul 36851/1981. Editura Didactică și Pedagogică, Buc., 1981.

anyagot, feladatokat fordítani kell, annak érdekében, hogy a tanulók is megérthessék azokat.

A zeneelmélet-tanárok mindennapi munkájuk során tapasztalhatják, hogy milyen nehézséget jelent a magyar nyelvű zeneelmélet-tankönyvek hiánya. A román nyelvű tankönyvek tanórán történő alkalmazása plusz munkát igényel a pedagógustól, ami a kottaanyag magyar énekgyűjteményekből kivett példákkal való pótlásában, a leckék magyar nyelven történő lediktálásában vagy fénymásolásában is megnyilvánulhat. A magyar nyelvű tankönyveket illető űr pótlásában játszik szerepet a szerző által – 2014–2018 – között az elemi ciklus számára összeállított *Tanuljunk zenét!* munkatankönyv-sorozat. (4. ábra)

4. ábra. Hadnagy Melinda: *Tanuljunk zenét!*
munkatankönyvek a zeneiskolák elemi ciklusa számára

A kötetek szerkezetének összeállításakor a szerző figyelembe vette Papp Károlyné és Spiegel Marianna szempontjait,³ melyeket a tankönyv-választásnál szem előtt kell tartani:

3 PAPP Károlyné–SPIEGEL Marianna: *Alapfokú szolfézstanítás a gyakorlatban*. LFZE Kodály Intézet, Kecskemét, 2012. 31–32.

- egy tankönyv anyaga legyen zeneileg értékes, jól kapcsolódjon a tantervben meghatározott követelményekhez;
- tartalmazzon készségfejlesztési és gyakorlási feladatokat;
- a munkáltató jelleget részesítse előnyben a „közlő” hangnemmel szemben;
- feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak, nyelvezete legyen érthető, világos;
- segítse ábrákkal, színes képanyaggal a tanulók érdeklődésének felkeltését;
- tankönyvcsaládként biztosítsa a folytonosságot.

A munkatankönyvek zenei anyagának összeállítása kodályi koncepción alapszik, az első két kötet a magyar népi kultúrára épül, majd fokozatosan jut el a III. és a IV. kötetben a műzene remekeihez, középkori, reneszánsz, barokk, bécsi klasszikus, valamint romantikus zeneszerzők különböző alkotásainak részleteit felhasználva.

A tananyag szerkezetének összeállításakor a szerző próbált minél több készséget, területet bevonni, hogy a tanulóiban a tanulás során működésbe léphessen mind az analitikus, logikus, reális gondolkozásért felelős bal agyfélteke, mind a kreativitást irányító jobb agyfélteke is. A gardneri többszörös intelligenciára építve próbálja a zeneelméletet megszerettetni azokkal a tanulókkal is, akiknél a zene kevésbé erős terület, bevonva az oktatásba több intelligenciatípust, mint a nyelvi-verbális, logikai-matematikai, képi-térbeli, testi-mozgásos, zenei, természeti, társas (interperszonális) és személyes (intrapersonális) intelligenciát.

A nyelvi-verbális intelligencia fejlesztése, ami az olvasásért, írásért, történetmondásért, valamint az adatok memorizálásáért felelős, a tananyag átadásánál alkalmazott mesék segítségével valósul meg, ilyen például a violinkulcs meséje, amely röviden arról szól, hogy egy kislány elveszíti a lakáskulcsát (violinkulcs), amelyet később a kiscica és a csiga segítségével talál meg. (5. ábra)

A munkatankönyvek számtalan memorizálási feladatot tartalmaznak, ezeket alsóbb évfolyamokon, pl. első-második osztályban többszöri, közös éneklés után énekelik el fejből a tanulók, később harmadik-negyedik osztályban eljutnak oda, hogy már csak a belső hallást alkalmazzák a többszöri leolvasáshoz, ezt követően már pontosan eléneklék a memorizálandó részletet.

A logikai-matematikai intelligencia, amely a logikus gondolkodást, a problémamegoldást segíti elő, nagyon fontos a zeneelméletben a hangok időtartamának, a hangértékek egymáshoz történő arányainak megértésekor, de idesorolható a hangközök, hangsorok felépítésének rendszere is. A munkatankönyvek ezt a típusú intelligenciát színes ábrák segítségével mozgósítják, példaként kiemelhető a 6. ábrán látható, a hangértékek és a szünetjelek szemléltetése esetén alkalmazható illusztráció.

21

A violinkulcs (G kulcs)

Szó kulcsnak is nevezik. A második vonalról indul.

Csi - ga - bi - ga, gyé - re ki, Ég a há - rad i - de ki.

Kapsz te - jét, va - jat, hol - nap - ra is ma - rad!

1. Írj csigaházakat!

Ci - cus - kám, kelj fel, Itt a jó tej - fel.

2. Írj cicanyelveket!

22

E - sik e - ső, jaj - jaj - jaj! Mind - járt itt a zi - va - tar.

Tü - zes vil - lám ci - ká - zik, A - ki nem fut, meg - á - zik.

3. Írj esőernyőveleket!

4. Írj violinkulcsokat!

5. Rítmusdiktálás

6. ábra. Hadnagy Melinda: Tanuljunk zenét! *Munkatankönyv, II. kötet, 2017. 7.*

A belső megjelenítésben, vizualizálásban fontos képi-térbeli intelligenciára is szükség van a kottában történő tájékozódásnál. Ez a típusú intelligencia fontos szerepet játszhat a ritmusfejlesztésben is. A különböző feladattípusok közül megemlíthető a 7. ábrán látható ritmuskígyó, amely már első osztályban elősegíti az ütemek megértését, a kottaolvasást, a tájékozódást, mivel mindkét irányban olvasható. A képi-térbeli intelligencia alkalmazható a 4/4-es ütem ütemezésénél is, ami kihívást jelenthet az első osztályos tanulók számára. Az ütemezés térben történő megjelenítése megkönnyíthető például a *Hopp, Juliska* dal szövegének le, be, ki, fel irányt jelző szavakkal történő helyettesítésével, ezek segítségével a tanulók könnyedén elsajátítják ezt a mozgástípust.

7. ábra. Hadnagy Melinda: Tanuljunk zenét! *Munkatankönyv kezdőknek*, 2014. 12.

A testi-mozgásos intelligencia a test koordinációjában játszik szerepet, fejleszthető csoportos játékokkal, ezeknek leírása az énekek kottájával együtt a munkatankönyvek végén található. A tapsolós, kopogtatós ritmusgyakorlatok nagy szerepet játszanak a ritmus, metrum, tempó megértésében, pl. a *Méz, méz, méz* népi gyermekdal ritmusszavakkal történő hangoztatása esetén, a tanulók bal kézzel a metrumot, jobb kézzel a ritmust ütik egyszerre, bekapcsolva a testi-mozgásos intelligenciát.

A zenei intelligencia az éneklésben, hangok megjegyzésében, dallamok felidézésében, ritmusok megszólaltatásában fedezhető fel. A *Tanuljunk zenét!* munkatankönyvek használata során a hangok elsajátítása kézjelek, valamint színes kottaképek alkalmazásával történik. Három lépésben valósul meg a hangok nevének, vonalrendszeren való elhelyezkedésének elsajátítása: a tanulók először színes hangok szerint énekelnek, majd a fekete hangjegyeket színes ceruzával bekarikázva könnyítik meg a kottaolvasást, végül már a fekete hangjegyekkel is elboldogulnak.

8. ábra. Hadnagy Melinda: *Tanuljunk zenét! Munkatankönyv IV. kötet, kézirat. 6.*

A fogalmak megkülönböztetésében, a növényi és állatvilág megismerésében hasznos természeti intelligencia fejlesztéséhez is hozzájárulnak a *Tanuljunk zenét!* munkatankönyvek kötetei. Az oldalszámok az évszakok változását mutatják, a tanult ol-

dalak oldalszámait kiszínezve az első osztályos tanulók könnyedén tájékozódnak a tankönyvben. A dalok nagy része állatokról, növényekről szóló népdal, gyermekdal, műdal, amelyek segítségével a gyerekek megismerhetik a környező világot.⁴

A kommunikációban hasznos társas (interperszonális) intelligencia zenei megjelenítése lehet a kánon. A munkatankönyvek sok kánont tartalmaznak, ezeket énekelve a tanulók figyelemmel kell, hogy kövessék mind a saját szólamukat, mind a társuk szólamát.

A munkatankönyvek minden lecke elején vagy végén összefoglaló ábrákat tartalmaznak. A 8. ábrán látható a hangközök tananyagrészfoglalása, ezt a leckét negyedik osztályban egymásnak feltett kérdések segítségével már szinte önállóan is át tudják ismételni a tanulók.

Személyes (intrapersonális) intelligencia az önismeretet, a saját erősség, gyengeség megismerését szolgálja. A munkatankönyvek mindenik fejezet végén összefoglaló gyakorlatokat tartalmaznak, melyek segítségével a tanulók felmérhetik, hogy mit sikerült elsajátítaniuk, valamint azt is, ami még gyakorlásra szorul, kiküszöbölve ezzel a hiányosságait.

A zeneelmélet tantárgy oktatásakor a tankönyvek mellett kiemelt szerepet kaphatnak a tanórán felhasználható játékos eszközök is. A romániai művészeti szakoktatás ebben a tekintetben is szűkös választékból szemelgethet. Ezt a hiányosságot próbálta pótolni a jelenleg Budapesten tanító Sándor Noémi, a székelyudvarhelyi Dr. Palló Imre Művészeti Líceum volt tanára. Az általa tervezett, a szolfézs, zeneelmélet tanítása során felhasználható eszközök különböző színes korongokból, kártyákból állnak, ezek segítségével könnyedén elsajátítható a kvintkör, a hangsorok 7#-7b-ig, valamint a zenei formák sokasága is. Az 1. képen látható eszközöket 2015-től kezdve közösen tesztelték a székelyudvarhelyi Dr. Palló Imre Művészeti Líceum, valamint a budapesti Hubay Jenő Zeneiskola és Alapfokú Művészeti Iskola szolfézstanárai a Határtalanul a zenei tehetségek gondozása mesterprogramban.

1. kép. A Sándor Noémi zenepedagógus által megszerkesztett játékos eszközök

4 HADNAGY Melinda: *Tanuljunk zenét!* Munkatankönyv, I–IV. osztály. A szerző kiadása, Székelyudvarhely, 2015–2018.

A két intézmény közti kapcsolat elmélyítésében szerepet játszottak a szerző nyílt órái, valamint azok a közös megbeszélések, ahol a budapesti és a székelyudvarhelyi tanárok tudásmegosztással gyarapíthatták a szolfézsoktatásban használatos új eszközök tárházát. Elkészült ebből az anyagból egy módszertani kötet is. A két intézmény az elkövetkező öt évben is kapcsolatban marad a „Legyen a szolfézs mindenkié!” című mesterprogram keretén belül. Célkitűzésként szerepel az új eszközök gazdag tárházának használatára épülő munkafüzetek megírása, valamint a játékosítás/gamifikáció lehetőségeinek bevezetése a szolfézsoktatásba. Ez már IKT-eszközök használatára is épül, többek között a musicators.com online felület felhasználására, előkészítve ezzel egy majdani online közös szolfézsverseny megszervezését.

2. kép. Zeneelmélet-nyíltóra: a tanulók kipróbálják az új eszközöket

A hagyományos, frontális oktatás változatosabbá tétele megoldható új módszerek használatával. Kiemelt helyen említhető a kooperatív módszer, melynek keretében egy-egy kisebb projekt vagy tananyagrészt bemutatása alkalmával a tanulóknak lehetőségük adódik a csoportos munkára, elősegítve így a diákok közti együttműködést. (3. kép) Az ilyen típusú lecke előkészítése több energiát igényel a tanártól, viszont a tanórán már csak a moderátor szerepét kell betöltenie.

Az online oktatásban is alkalmazható módszer a *gamification* vagy játékosítás. A gamifikáció nem egyenlő a tanórán történő játékkal, egy olyan módszer ez, amely a

videójátékok motivációs rendszerét alkalmazza az oktatásban.⁵ Az online oktatásban nagyon jól alkalmazható: a tanulók egy-egy feladat megoldásáért, projekt elkészítéséért vagy a Kahoot online felületen megszerzett helyezésekért pontokat kaphatnak, melyeket jutalomként jegyre is beválthatnak. Előnye az, hogy a közepesen tanuló szorgalmas diákok is érhetnek el sikereket, kiküszöbölve ezzel a kudarcélményt.

3. kép. Zeneelméletórán alkalmazott kooperatív módszer

A technológia fejlődésével mind több és több oktatásban használatos felület jelent meg. Az online oktatási felületek könnyedén használhatók a zeneelmélet tantárgy esetében is, nincs szükség okostáblára, már egy projektor és egy laptop segítségével elkezdhetjük az alkalmazásukat. A tantermi digitális zeneoktatásban több platform is segítséget nyújthat a pedagógusnak, az online feladatmegosztó felületek mellett ilyen az OkosDoboz, a Kalandok Zeneszigeten vagy a Musicators. Ezek közül kiemelt szerepet kaphat a szolfézsórán kitűnően használható Musicators. Előnye, hogy a tanulók számára nem szükséges a regisztráció, a tanároknak kell e-mail-címükkel regisztrálniuk az oldalon. Ezután ingyenesen használhatják a kollégák által elkészített feladatot, ezek ritmus-, dallamfejlesztésre kiválóak, percek alatt elkészíthetőek. Rit-

5 FROMANN Richárd–DAMSA Andrei: *A gamifikáció (játékosítás) motivációs eszköztára az oktatásban. A gamifikáció jelentése és jelentősége.* Új Pedagógiai Szemle 2016. 3–4. <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-gamifikacio-jatekositas-motivacios-eszkoztara-az-oktatasban>. (Utolsó megtekintés: 2021. 02. 01.)

musfejlesztésre felhasználhatók a ritmuskártyák-, ritmuskopogás-, ritmusnév-, ritmuslejegyzés-típusú feladatok. A dallamfejlesztést a lejegyzés öt vonalon: éneklés hangonként, szolmizációs név, lejegyzés zongorával stb. témájú feladatok segítik elő. A tanóra színesíthető a kottamozaikkal vagy a YouTube-videóval. A felület használata a tanár számára is megkönnyíti a munkát, mivel a feladatok javítása automatikusan történik, a pedagógus információt kap arról, hogy a tanuló mennyi idő alatt oldotta meg, hányszor hallgatta meg a leírandó részt, hány hibát ejtett munka közben.

Az IKT-eszközök világában élő tanulók könnyebben magukévá tehetik a zene absztrakt világát, ha a pedagógus alkalmazkodik az új igényekhez, a hagyományos oktatás mellett új tankönyveken, eszközökön, módszereken, online felületeken keresztül vezeti be őket e rejtelmes világba, hatékonyabbá téve így a zeneelméleti szakoktatást.

MUSIC THEORY FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS. NEW PATHS IN THE EDUCATION OF ARTS IN TRANSYLVANIA

Keywords: *musical skills development; programs of Music Theory-Solfeggio; tools; methods*

In the 21st century we live the age of educational reform. In the past year [2020] we witnessed a rapid transformation in this area. The question arises as to whether one of the special forms of artistic education in Transylvania (Romania) follows this trend. The present paper examines artistic education, namely the teaching of music theory in terms of its development in the elementary cycle.

Based on the curricula, programs, textbooks and different illustrative tools, complex skills development begins in the primary classes in the field of rhythm, melody, harmony, timbre, volume. Although there is a preliminary grade, the so-called 0 (zero) class, in Romanian vocational education, the Music Theory-Solfeggio discipline appears only in the first grade. As a first step, this subject could be introduced into the preparatory class in a playful way, preparing skill development. Innovation is also needed in the curriculum itself, as a traditional content-based curriculum for the elementary cycle was last published in the year 1981. By reorganizing the learning contents and topics, a new, competence-based curriculum should be developed, as a continuation of the curriculum which was published in 2017 for the gymnasiums.

In order for the curriculum to be applied effectively, quality textbooks are in need. For the elementary classes (ages 7–10) there is only one option available in Romania approved by the Ministry of Education, a Romanian textbook which is difficult to apply in a Hungarian school. The Author's *Tanuljunk zenét!* series of workbooks, who's musical material is based on the Kodály concept, is a viable alternative. The efficiency of the use of textbooks can be enhanced by new tools, illustrative materials, methods and online teaching interfaces that can be used in the lesson.

The Hungarian-language music education in Transylvania is ready for change. Reorganizing the curriculum, new textbooks, alternative lesson tools and online educational interfaces point to the paths to be followed in making music theory and solfeggio teaching more effective.

TEORIA MUZICII PENTRU ELEVII DIN CLASELE PRIMARE. DIRECȚII NOI ÎN EDUCAȚIA ARTISTICĂ DIN TRANSILVANIA

Cuvinte-cheie: *dezvoltarea aptitudinilor muzicale; programa școlară pentru disciplina Teorie-Solfegii; mijloace; metode*

În secolul al XXI-lea ne aflăm într-o perioadă de reformă a educației. Chiar în ultimul an [2020], am fost martori la o transformare rapidă în acest domeniu. Se pune întrebarea dacă una dintre formele speciale ale educației, învățământul vocațional în domeniul artelor, urmează această tendință. Prezenta lucrare examinează educația artistică, și anume predarea muzicii în liceele vocaționale, în special teoria muzicii în ciclul primar, limba de predare maghiară.

Dezvoltarea complexă a aptitudinilor începe în clasele primare cu domeniile ritmului, melodiei, armoniei, timbrului vocal, dinamicii, pe baza curriculumului cadru, a programei școlare, a manualelor, a instrumentelor și mijloacelor utilizate în timpul orelor. Conform curriculumului cadru actual, disciplina teoria muzicii apare doar în clasa I. Ca un prim pas, această disciplină ar putea fi introdusă deja din clasa pregătitoare, deschizând calea spre dezvoltarea competențelor în clasa I. Înnoirea este, de asemenea, necesară în cadrul curriculumului, deoarece un curriculum tradițional, bazat pe conținutul ciclului primar a fost introdus ultima dată în 1981. Un nou curriculum bazat pe competențe, reorganizat în privința conținutului și a subiectelor de învățare ar putea fi continuat de curriculumul publicat pentru ciclul gimnazial în 2017.

În vederea unui curriculum aplicat în mod eficient, sunt necesare manuale de calitate. În România, în ciclul elementar vocațional există o singură opțiune pe an de studiu: acesta este un manual aprobat de Minister, în limba română, care este dificil de aplicat într-o școală cu predare în limba maghiară. O soluție în acest demers ar constitui manualele de lucru *Tanuljunk zenét!*, elaborate de autor, bazate pe conceptul Kodály.

În Transilvania educația muzicală este receptivă în fața schimbărilor. Acestea sunt realizabile prin intermediul studiului curriculumului cadru, a programelor școlare, a manualelor, sau a mijloacelor didactice, precum și prin utilizarea platformelor educaționale online, relevând astfel demersurile adecvate pentru predarea eficientă a teoriei muzicii și a solfegiului.